

1. HISTORIA DA FILOSOFÍA

1.1 INTRODUCIO N E CONTEXTUALIZACIO N

A materia de Historia da Filosofía está regulada no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia. Esta materia retoma a reflexión iniciada polo alumnado coa filosofía de primeiro de Bacharelato, dotándoa dun carácter sistemático e diacrónico. A estreita relación entre estas materias do bacharelato debe manifestarse, tanto na organización docente dos contidos como na actividade reflexiva desenvolvida por cada estudante, que deberá retomar os conceptos e procedementos iniciados no curso anterior e aprofundar neles. O que a historia da filosofía lle achega ao alumnado é unha construción diacrónica dos principais momentos e autores do pensamento filosófico que servirá, por unha banda, como exemplo de solución a problemas filosóficos e, pola outra, como condicionantes pasados de conceptos e problemas viventes no día de hoxe.

Hai certos problemas constantes ao longo da historia da filosofía, como a relación entre realidade e aparencia, coñecemento e opinión, o individuo e a sociedade, o problema da liberdade e autorrealización humana, a orixe dos valores morais, a lexitimidade do poder político ou o dominio técnico da natureza.

Os contidos da historia da filosofía están secuenciados en catro grandes etapas históricas: antiga, medieval e renacentista, moderna e contemporánea. En cada unha delas serán abordados unha serie de autores e correntes especialmente significativas, seleccionando os temas máis importantes na súa obra de cara a ter unha visión completa da historia da filosofía.

A temporalización por períodos obedece á necesidade de contextualizar a cada autor e cada tema nun momento histórico determinado, cuns condicionantes sociais, económicos, políticos e culturais que lle dan sentido e serven de medida da súa relevancia. O coñecemento da filosofía vai, pois, da man do coñecemento da sociedade e da historia. As ideas filosoficamente relevantes non son opinións casuais, senón que aparecen para formular claramente e dar algún tipo de solución aos problemas teóricos e prácticos que se lles presentaron a seres humanos concretos.

Esta contextualización por períodos non vai en detrimento da unidade que percorre toda a historia da filosofía, pois ao tempo que cada autor é interlocutor do seu contexto, realiza tamén un diálogo con outros autores pasados e futuros que se enfrontaron a problemas similares e en relación cos cales manifesta a súa débeda ou a súa crítica. A obra escrita dos distintos filósofos cobra unha importancia fundamental, pois é a fonte para coñecer o seu pensamento e tamén para trazar a liña que relacione uns autores con outros. O traballo con textos cobra, polo tanto, unha grande importancia nesta materia como ferramenta de traballo prioritaria. Así mesmo e en consonancia co establecido no desenvolvemento curricular da materia, xunto co comentario de texto, a argumentación e o debate de ideas e a investigación filosófica terán unha importancia fundamental nas tarefas do alumnado.

A materia preséntase en cinco bloques. O primeiro é de contidos comúns e transversais. Os catro bloques seguintes corresponden coas catro épocas máis relevantes da historia no relativo ao pensamento: Grecia Antiga, a Idade Media, a Modernidade e a Ilustración e a filosofía da Idade Contemporánea, que chega a ocuparse de autores/as e problemas actuais. Estes catro bloques están estruturados a través de autores/as salientables, dos/das que se sinala a súa terminoloxía, os textos máis representativos e as súas teo-

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA

PROGRAMACIÓN 22/23

rías características, e se contextualizan con outros/as autores/as ou épocas, resaltando á súa vez as súas contribucións á sociedade e á súa época.

1.2. APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES NON ACADADOS NO CURSO 2019-20

As aprendizaxes imprescindibles do curso anterior foron todas acadadas co traballo on-line do alumnado. Non obstante atenderáse neste sentido ao alumnado que proceda doutros centros ou ben que atope dificultades iniciais na materia, especialmente na lectura e comprensión de textos filosóficos.

1.3. PROCEDEMENTOS PREVISTOS PARA DESENVOLVER APRENDIZAXES NON ADQUIRIDAS

A atención será individual e específica para as dificultades que presente o alumnado, posto que non hai deficiencias xenéricas subliñables.

1.4 CONTRIBUCIO N AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

A materia de Historia da Filosofía incide fundamentalmente nas competencias clave fomentando

a) A competencia en comunicación lingüística (CLL), a través de disertacións, argumentacións, análises de textos relevantes, definicións de termos, diálogos, exposicións orais e escritas, ensaios filosóficos, etc.

b) As competencias sociais e cívicas (CSC) vense fomentadas polo coñecemento histórico dos problemas actuais e as respostas posibles a eles. Tamén co debate na aula e a argumentación coherente sobre os diferentes problemas.

c) A materia fomenta a competencia de aprender a aprender (CAA) a través da proposta de tarefas de reflexión e investigación.

d) A competencia dixital (CD) desenvólvese ensinando as claves para a busca de información relevante así como a súa presentación en formatos dixitais e a intervención en Redes Sociais.

e) A competencia de conciencia e expresións culturais (CSIEE) a través do diálogo entre épocas históricas e as diferentes expresións culturais e as súas relacións hitóricas, dotarán ao alumnado dunha visión ampla e panorámica da cultura Occidental.

1.5. CONCRECIO N DOS OBXECTIVOS POR CURSO

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable. A materia tentará dotar ao alumnado dun coñecemento dos períodos históricos do pensamento e os seus autores fundamentais, buscando a comprensión das relacións socioeconómicas, políticas científicas e artísticas en cada un dos períodos históricos.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Par iso fomentará o desenvolvemento do hábito de ponderar con criterio opinións contrapostas a partir do contraste entre teorías e correntes filosóficas que se sucederon na historia.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes propiciando debates sobre temas de actualidade e illando os prexuízos infundados.

d) Apreciar a lectura como medio de enriquecemento persoal e desenvolver un hábito inquisitivo e analítico en relación coa información recibida na vida cotiá.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá. Esta materia incidirá na elaboración de exposicións orais e composicións escritas acerca de temas determinados con claridade, corrección, plenitude e autonomía, exercitando na medida do posible unha reflexión persoal.

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA

PROGRAMACIÓN 2022/23

Comentar textos filosóficos analizando con rigor os seus conceptos e teses e comparándoos coa postura defendida noutros textos de diferente autoría acerca dos mesmos temas.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

1. 6. CONCRECIÓN PARA CADA ESTADAR DE APRENDIZAXE

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
Bloque 1. Contidos transversais						
b d e h	B1.1. Comentario de texto. B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	HFB1.1.1. <u>Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, re-coñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.</u>	CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB1.1.2. <u>Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e re-coñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.</u>	CAA CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB1.1.3. <u>Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.</u>	CAA CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
a b c d e	B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes.	HFB1.2.1. <u>Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.</u>	CCL CSIEE	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos 50% Examen	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos Comentario de Texto INSTRUMENTO: Rúbrica a Examen
			HFB1.2.2. <u>Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á</u>	CSC	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica

HISTORIA DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO.

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

			<u>vez, apoiándose nos aspectos comúns.</u>			
b	B1.3.	B1.3. Aplicar adecu-	<u>HFB1.3.1. Sintetiza cor-</u>	<u>CAA</u>	Nivel C na	PROCEDEMENTOS

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 22/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
d Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía.		adamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.	rectamente a filosofía de <u>cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.</u>		rúbrica de avaliación dos traballos	Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organizaos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaos con rigor.</u>	CAA CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestión breve INSTRUMENTO: Examen
			<u>HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e recoñece as fontes fiables.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.</u>	CSIEE	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
d B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.	B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.		<u>HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Aula virtual Rúbrica
			<u>HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 22/23

			<u>comunicación.</u>			
	Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga: UNIDADE 1, UNIDADE 2 , UNIDADE 3, UNIDADE 4					

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
b c d e h	B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. B2.2. Dialéctica socrática. B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas. B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto.	B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso.	HFB2.1.1. <u>Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo in- telixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, abso- luto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestionarios Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB2.1.2. <u>Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB2.1.3. <u>Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.</u>	CAA	50% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática INSTRUMENTO: Examen
			HFB2.1.4. <u>Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.</u>	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
b d e h	B2.5. A física de Demócrito. B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto.	B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e cos cambios socioculturais da Grecia antiga.	HFB2.2.1. <u>Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.</u>	CCL	10% Comentario	PROCEDEMENTOS Cuestión breve Comentario de texto INSTRUMENTO: Traballo do alumnado
			HFB2.2.2. <u>Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonista e a política, en comparación coas teorías de Platón.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB2.2.3. <u>Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles.</u>	CAA	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB2.2.4. <u>Estima e ra-zoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuir ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.</u>	CMCCT	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
d e h l	B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. B2.9. Científicos helenísticos. B2.10. A Biblioteca	B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, valorando o seu papel no contexto socio-histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da	HFB2.3.1. <u>Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina.</u>	CMCCT	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

	de Alexan- dría.	Biblioteca de Alexandria.				
	Bloque 3. A filosofía medieval: UNIDADE 5					

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
b c d e h	B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade.	B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do coñecemento interior ou a historia.	HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.	CCEC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
d e h	B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto.	B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media.	HFB3.2.1. Define <u>con- ceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e pre- cepto, entre outros, e aplí- caos con rigor.</u>	CCL	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.	CCL	10% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB3.2.3. <u>Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.</u>	CAA	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.	CSC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
d e h	B3.4. Crise da Escolástica no século XIV: nominalismo de Guillermo de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia.	B3.3. Coñecer algunhas das teorías centrais do pensamento de Guillermo de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre razón e fe, a independencia da filosofía e o novo pulo para a ciencia.	<u>HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillermo de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.</u>	CCEC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato SEGUNDO TRIMESTRE						
Obxs	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
Bloque 1. Contidos transversais						
b d e h	B1.1. Comentario de texto. B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	<u>HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.</u>	CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			<u>HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.</u>	CAA CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			<u>HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.</u>	CAA CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
a b c d e	B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogan-	<u>HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.</u>	CCL CSIEE	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos 50% Examen	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos Comentario de Texto INSTRUMENTO: Rúbrica Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato SEGUNDO TRIMESTRE						
Obs	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
		do de xeito razoado con outras posicións diferentes.	<u>HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.</u>	<u>CSC</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
b d g m	B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación na filosofía.	B1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.	<u>HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaa nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.</u>	<u>CAA</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organizaos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaa con rigor.</u>	CAA CCL	100% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			<u>HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e reconece as fontes fiables.</u>	<u>CD</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.</u>	<u>CSIEE</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
d g m	B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.	B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.	<u>HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.</u>	<u>CD</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.</u>	<u>CD</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Aula virtual Rúbrica
			<u>HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.</u>	<u>CD</u>	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Aula virtual Rúbrica
Bloque 4. A filosofía na Modernidade e na Ilustración; UNIDADE 6, UNIDADE 7, UNIDADE 8						

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

b	B4.1. A	B4.1. Compren-	HFB4.1.1. Comprende a impor-	CMCCT		PROCEDEMENTOS
---	---------	----------------	------------------------------	-------	--	----------------------

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato SEGUNDO TRIMESTRE						
Obxs	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
c	filosofía no Renacemento.	der a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enxalza a "dignitas hominis", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo.	tancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana.		10% Examen	Exposición temática INSTRUMENTO: Aula virtual Examen
d	Humanismo: novo concepto sobre a natureza humana.		HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	CSC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática INSTRUMENTO: Examen
e	Bacon. Os prexuízos na investigación do coñecemento.					
h	B4.3. Implicacións da revolución científica.					
l	B4.4. Realismo político de Maquiavelo.					
b	B4.5. Descartes: O método, o "cogito" (coñecemento e realidade) e o dualismo antropológico.	B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna.	HFB4.2.1. <u>Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestión breve INSTRUMENTO: Examen
c	B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto.		HFB4.2.2. <u>Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
d			HFB4.2.3. <u>Identifica os problemas da filosofía moderna e relacións coas solucións aportadas por Descartes.</u>	CCEC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
e			HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
h						

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato SEGUNDO TRIMESTRE						
Obs	Contidos	Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
b c d e h l	B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto B4.8. Locke: liberalismo político.	B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, immanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestión breve INSTRUMENTO: Examen
			HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.	CMCCT	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaas coas solucións aportadas por Hume.	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestionarios Comentario de texto INSTRUMENTO: Aula virtual Examen
			HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
b c d e h	B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana.	HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	CSC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática INSTRUMENTO: Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato SEGUNDO TRIMESTRE						
Obxs	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
b c d e h	B4.10. Idealismo trascendente-tal. Kant: as facultades e límites do coñecemento. B4.11. Lei Moral e paz perpetua. B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	HFB4.5.1. <u>Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, pos-tulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor.</u>	CAA	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestión breve INSTRUMENTO: Examen
			HFB4.5.2. <u>Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB4.5.3. <u>Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Exposición temática INSTRUMENTO: Examen
			HFB4.5.4. <u>Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuir ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións</u>	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Aula virtual Examen

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato TERCER TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
Bloque 1. Contidos transversais						
b d e h	B1.1. Comentario de texto. B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as	HFB1.1.1. <u>Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.</u>	CCL	100% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

		autores/as ou				
--	--	---------------	--	--	--	--

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato TERCER TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
		problemas.	<u>HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e reconece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.</u>	CAA CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			<u>HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.</u>	CAA CCL	100%	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
a b c d e	B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes.	<u>HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.</u>	CCL CSIEE	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos 100% Examen	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos Comentario de Texto INSTRUMENTO: Rúbrica Examen
			<u>HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.</u>	CSC	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
b d g m	B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía.	B1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.	<u>HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.</u>	CAA	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organiza en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaos con rigor.</u>	CAA CCL	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos 100% Examen	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos Comentario de texto INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e reconece as fontes fiables.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			<u>HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.</u>	CSIEE	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato TERCER TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
d g m	B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.	B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.	HFB1.4.1. <u>Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Rúbrica
			HFB1.4.2. <u>Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Aula virtual Rúbrica
			HFB1.4.3. <u>Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.</u>	CD	Nivel C na rúbrica de avaliación dos traballos	PROCEDEMENTOS Producción dos Alumnos INSTRUMENTO: Aula virtual Rúbrica
Bloque 5. A filosofía contemporánea: UNIDADE 9, UNIDADE 10						
b c d e h	B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto.	B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	HFB5.1.1. <u>Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor.</u>	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestión breve INSTRUMENTO: Examen
			HFB5.1.2. <u>Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB5.1.3. <u>Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.</u>	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB5.1.4. <u>Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social.</u>	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
b c d	B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ci-	B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalis-	HFB5.2.1. <u>Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, ni-</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestión breve INSTRUMENTO: Examen

HISTORIA DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO.

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

e h	encia; a ver- dade como	mo de Schopenhauer, e valorar a súa influ- encia no desenvolve-	<u>hilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor.</u>			
--------	----------------------------	---	--	--	--	--

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato TERCER TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
	metáfora. B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. B5.5. A vontade en Schopenhauer.	mento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	HFB5.2.2. <u>Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.</u>	CCL	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.	CCEC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
			HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.	CSC	50% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen
b c d e h	B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto.	B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España.	HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros.	CCL	10% Examen	PROCEDEMENTOS Cuestion breve INSTRUMENTO: Examen
			HFB5.3.2. <u>Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.</u>	CCL	10% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Aula virtual Examen
			HFB5.3.3. <u>Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia.</u>	CSC	10% Examen	PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato TERCER TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*
b c d e h	<p>B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso.</p> <p>B5.8. Racionalidad e dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa.</p> <p>B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea.</p> <p>B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vixencia actual.</p>	<p>B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX.</p>	<p>HFB5.4.1. <u>Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.</u></p>	CSC	10% Examen	<p>PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen</p>
			<p>HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.</p>	CCL	10% Examen	<p>PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen</p>
			<p>HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.</p>	CAA	10% nos cuestionarios 50% Examen	<p>PROCEDEMENTOS Cuestionarios Comentario de texto INSTRUMENTO: Aula virtual Examen</p>
			<p>HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza.</p>	CSC	10% Examen	<p>PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen</p>
			<p>HFB5.4.5. Coñece as características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.</p>	CSC	10% Examen	<p>PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Aula virtual Examen</p>
			<p>HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.</p>	CAA CCL	10% Examen	<p>PROCEDEMENTOS Comentario de texto INSTRUMENTO: Examen</p>

1. 7. RELACION ENTRE UNIDADES DIDÁCTICAS E CURRÍCULO

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA

PROGRAMACIÓN 2022/23

As unidades propostas nesta programación axustan o currículo ás cuestións propostas para o exame ABAU e o seu modelo. En previsión dun curso cunha menor disposición horaria, as unidades didácticas nas que nos centraremos serán as da opción A das ABAU: O currículo distribúe os estándares en 6 Bloques. O Bloque 1, de contidos transversais está presente en todas as unidades do curso. Os demais bloques distribúense trimestralmente do seguinte xeito:

PRIMEIRO TRIMESTRE: Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga e Bloque 3. A filosofía medieval:

UNIDADE 1 As ORIXES DA FILOSOFÍA HFB2.1.3.

Cuestión teórica 1 (**opción A**): As orixes do Cosmos no Pensamento medieval

Cuestión teórica 1 (**opción B**): Sofistas e Sócrates

UNIDADE 2 O PENSAMENTO DE PLATÓN HFB2.1.1, HFB2.1.2. HFB2.1.4

Cuestión teórica 2 (**opción A**): Coñecemento e realidade en Platón

Cuestión teórica 3 (**opción A**): Antropoloxía e política en Platón

UNIDADE 3 O PENSAMENTO DE ARISTÓTELES HFB2.2.1. HFB2.2.2 HFB2.2.3. HFB2.2.4. HFB2.3.1.

Cuestión teórica 2 (opción B): Física e Metafísica en Aristóteles

Cuestión teórica 3 (opción B): Ética e Política en Aristóteles

UNIDADE 4 O PENSAMENTO MEDIEVAL HFB3.1.1. HFB3.2.1, HFB3.2.2 HFB3.2.3. HFB3.2.4. HFB3.3.1.

Cuestión teórica 4: O problema razón/fe na filosofía medieval.

SEGUNDO TRIMESTRE: Bloque 4. A filosofía na Modernidade e na Ilustración;

UNIDADE 6. O PENSAMENTO DE DESCARTES HFB4.2.1, HFB4.2.2. HFB4.2.3. HFB4.2.4.

Cuestión teórica 5 (**opción A**): O problema do Método en Descartes

UNIDADE 7: O PENSAMENTO LOCKE E HUME HFB4.3.1, HFB4.3.2, HFB4.3.3. HFB4.3.4

Cuestión teórica 5 (opción B): Hume: crítica das ideas de sustancia e causalidade.

Cuestión teórica 6 (**opción A**): O Liberalismo político de J. Locke

UNIDADE 8: O PENSAMENTO DE KANT: HFB4.4.1. HFB4.5.1 HFB4.5.2. HFB4.5.3 HFB4.5.4.

Cuestión teórica 6 (opción B): Razón e progreso na Ilustración.

Cuestión teórica 7 (**opción A**) Os límites do coñecemento en Kant.

Cuestión teórica 8 (**opción A**) A lei moral en Kant.

TERCEIRO TRIMESTRE: Bloque 5. A filosofía contemporánea:

UNIDADE 6: ALIENACIÓN E IDEOLOXÍA EN K. MARX HFB5.1.1, HFB5.1.2, HFB5.1.3. HFB5.1.4.

Cuestión teórica 9 (**opción A**): Alienación e ideoloxía en Marx

UNIDADE 7: O PENSAMENTO DE NIETZSCHE HFB5.2.1, HFB5.2.2. HFB5.2.3. HFB5.2.4.

Cuestión teórica 8 (opción B): crítica da cultura occidental.

UNIDADE DIDÁCTICA 8 O PENSAMENTO DE ORTEGA : HFB5.3.1, HFB5.3.2, HFB5.3.3

Cuestión teórica 9 (opción B): Ortega e Gasset: A razón vital

1.8. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DE ESTÁNDARES E PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

PROCEDIMENTOS

Cuestionarios

Produción do alumnado: comentario de textos

Exame

INSTRUMENTO:

Espazo da materia no Google Classroom / exame presencial

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN: expostos na táboa do punto 7.7

1.9. CONSIDERACIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRA A MATERIA

HISTORIA DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO.

As orientacións metodolóxicas propostas apuntan á potenciación e consolidación de certas competencias promovidas xa en etapas educativas anteriores. De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polos profesores nesta materia deberán orientarse a:

- Espertar a curiosidade e interese do alumnado polos problemas suscitados noutras etapas históricas mediante a planificación de contextos e estratexias de aprendizaxe que o acheguen ao seu contexto vivencial, establecendo similitudes con problemas actuais.
- Propiciar a autonomía na busca e procesamento da información pertinente para os temas tratados.
- Promover a lectura e análise de textos filosóficos e a elaboración de comentarios sobre eles que inclúan reflexións críticas argumentadas.
- Propoñer a planificación e elaboración, por parte das alumnas e dos alumnos, de traballos de investigación ou creación que potencien a relación da Filosofía con outras materias e contextos culturais.
- Mellorar as estratexias de procura de información, xestión e creación de coñecemento a través da Rede.
- Formular as diversas actividades con diferente grao de complexidade en función dos recursos cognitivos necesarios para realizalas, coa dobre finalidade de atender á diversidade dentro da aula e permitir unha autoavaliación axeitada e unha motivación progresiva cara a niveis de maior complexidade.

O comentario de texto, será o exercicio privilexiado para esta materia e un contido procedimental básico. As sínteses conceptuais e o estudo do ámbito histórico e cultural deben complementa-la lectura dos textos. Promoverase nos alumnos e nas alumnas a capacidade de determinar cales son as súas propias necesidades de información, tanto xeral coma específica e como satisfacelas acudindo a obras de consulta. O uso sistemático de fontes bibliográficas de información habituaaos aos mecanismos básicos do traballo intelectual. Finalmente, o exercicio da composición fomentará a capacidade de determinar enfoques propios a temas tradicionais, xunto coa capacidade de establecer relacións e de argumentar, habilidades todas elas necesarias para acadar-la madurez intelectual.

O profesorado do Departamento impartirá as clases, suxeitándose aos contidos, que acabamos de sinalar nos apartados anteriores. Cada unidade consta dos seguintes elementos:

- Unha selección de textos filosóficos
- Unha explicación teórica por parte do profesor
- Cuestionarios de contidos a realizar na aula virtual
- Exercitación da técnica de lectura e comprensión de textos
- Exercitación da expresión escrita e oral en base ao vocabulario técnico e a precisión conceptual que requira cada teoría filosófica.

Todos estes aspectos desenvolveranse cunha metodoloxía activa, que logre a participación de todo o alumnado.

1.10. MATERIAIS E RECURSOS DIDACTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado no Google Classroom do curso e serán fundamentalmente:

- Apuntes en pdf, presentacións dixitais, para descargar no Classroom ou en papel para aquel alumnado que así o requira ou para suplir as deficiencias que o alumnado poda ter de acceso á rede no seu domicilio (a xuízo do profesor/a)

- Vídeos e tutoriais de apoio para a realización de tarefas.
- Tarefas expostas tamén no Classroom
- Páxina da Ciuga/Cesga para os textos

1.11. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

1.11.1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os criterios que se establecen a continuación están orientados a comprobar o grao de consecución, por parte do alumnado, dos contidos e estándares de aprendizaxe prescritos no currículo. Estes criterios concréntanse metodoloxicamente no desenvolvemento de oito tipos de acción diferentes que se repiten a través de todo o currículo e que aquí recolleemos de forma global, facendo explícito os criterios de avaliación pormenorizados que describe o currículo. Así, en cada avaliación se avaliará tendo en conta estes oito criterios, aínda que se deberá ter en conta que, tanto o proceso de aprendizaxe como as accións nas que este se pon de manifesto, son sempre complexas; de aí que cada criterio deba ser tomado como un complemento dos outros, como unha perspectiva desde a que completar todo o proceso de avaliación da aprendizaxe.

1. B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas. Este criterio transversal está tamén recollido en cada un dos estándares referidos a os 4 bloques de contidos curriculares que desenvolven os diferentes períodos históricos e autores.
2. B.1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes e Aplicar os coñecementos ao do contorno vital así tomar conciencia acerca da utilidade dos saberes académicos. Este criterio transversal está tamén recollido en cada un dos estándares referidos a os 4 bloques de contidos curriculares que desenvolven os diferentes períodos históricos e autores.
3. B.1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.
4. B.1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.
5. Coñecemento e comprensión dos problemas, teorías e autores do currículo (B2.1./B2.2./B2.3/B3.1./B3.2/B3.3/B4.1/B4.2/B4.3/B4.4./B4.5/B5.1./B5.2./B5.3./B6.4./)
6. Incorporación significativa do **vocabulario técnico** introducido e comprobar o nivel de precisión, exactitude e rigor no seu uso tanto oral como escrito. (B2.1./2.2./B2.3/B3.1./B3.2/B3.3/B4.1/B4.2/B4.3/B4.4./B4.5/B5.1./B5.2./B5.3./B6.4./)
7. Corroborar o grao de adquisición dunha **perspectiva histórica** que permita situar as ideas e acontecementos nun esquema xeral no que se integre a historia do pensamento en Occidente. Este criterio transversal está tamén recollido en cada un dos estándares referidos a os 4 bloques de contidos curriculares que desenvolven os diferentes períodos históricos e autores. (B2.1./2.2./B2.3/B3.1./B3.2/B3.3/B4.1/B4.2/B4.3/B4.4./B4.5/B5.1./B5.2./B5.3./B6.4./)

1.11.2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A proposta de valoración numérica dos resultados da avaliación establecerase segundo as pautas seguintes:

1. A corrección das probas escritas sobre os contidos con arreglo aos estándares de aprendizaxe e o instrumento de avaliación correspondente, suporán o 75 % da cualificación global (ata 7 puntos, media aritmética das dúas probas). Como mínimo realizaranse

IES MARCO DO CAMBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA

PROGRAMACIÓN 2022/23

dúas probas ou exame trimestral. Para cada avaliación fixarase un tipo de proba baseado nas ferramentas básica da actividade filosófica de xeito combinado (composición, comentario ou argumentación)

2. As Tarefas de aplicación de coñecementos con arreglo aos estándares de aprendizaxe marcados, que se realizen: comentarios de texto, poderá sumar ata un 20% na cualificación (ata 2 puntos). Poderán realizarse varias por trimestre e a súa puntuación será acumulativa
3. A participación na aula a nivel oral baseada na argumentación clara e coherente das súas ideas e amosando , así como a implicación baseada nun esforzo persoal á hora de analizar a problemática filosófica suporá un 5% na cualificación (ata 1 punto). Será avaliado mediante rúbrica.

A comprobación da consecución dos diferentes estándares de avaliación realizarase mediante dous PROCEDIMENTOS de avaliación: CUESTIONARIOS, EXAMES presentación de TRABALLOS PROPOSTOS.

Procedemento	Mínimo	Ponderación	Instrumento
Examen	5 puntos sobre 10	75%	EXAME
Comentarios de texto	Nivel C na rúbrica de avaliación	20 %	RÚBRICA
Participación e implicación	Nivel C na rúbrica	5 %	RÚBRICA

A entrega de comentarios de texto terá lugar a través de Google Classroom.

A Media dos traballos para a obtención da cualificación en cada avaliación establecerase a partir das cualificación dos diferentes procedementos.

ciencia (metade da puntuación) no apartado 1, correspondente Á PUNTUACIÓN MÍNIMA REQUIRIDA. De non obterse o nivel de suficiencia neste apartado, a cualificación máxima que se poderá obter será de 4 puntos.

Cando se produza unha avaliación negativa as actividades de recuperación consistirán en:

Na realización dun exame de recuperación que permita demostrar que se ten acadado o nivel prescrito. Este exame terá a mesma forma e contidos que o exame proposto para as avaliación extraordinarias

***A falta de asistencia aos exames non é recuperable, salvo en caso de xustificación documental médica (en caso de enfermidade) ou de institución oficial (no caso de non asistencia por requerimento para exames ou por causa personal ineludible). A recuperación dos exames aos que se faltou por causa xustificada farase antes da avaliación, de ser posible, ou posteriormente e fárase contar a avaliación no caderno do profesor.

Non se contempla a recuperación dos traballos de aplicación ou de aula fora de prazo posto que estes poderán entregarse a través da aula ou do blog do alumno, mesmo fora do período escolar.

1.11.3. Instrumentos de Avaliación

1. **Exames** relativos aos contidos de cada avaliación, en forma de comentario de texto, cuestións temáticas e cuestións breves

Exemplo:

1. **Comenta o fragmento proposto e, a partir do comentario, desenvolve a cuestión seguinte. O liberalismo político de Locke.** (Cualificación máxima.- 6 ptos.: 3 para o comentario e 3 para a cuestión)

“Polo tanto, onde queira que calquera número de persoas se xunten nunha sociedade dispostas a abandonar cada un o seu poder executivo da lei da natureza, e a renunciar a el a favor do poder público, alí e só alí haberá unha sociedade política ou civil. E isto dáse onde queira que un número calquera de homes, en estado de natureza, pase a formar unha sociedade co fin de construír unha persoa ou corpo político baixo a soberanía dun goberno supremo, ou tamén cando calquera particular se une e incorpora a un goberno xa feito.” (J. Locke, Ensaio sobre o goberno civil, § 89)

2. **Alienación e ideoloxía en Marx.** (Cualificación máxima.- 4 ptos.)

3. **Rubrica para a corrección dos Comentarios de texto**

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

Contextualización	non se fai <i>0 puntos</i>	só se dan datos biográficos e/ou algúnha obra <i>0.25 puntos</i>	Explicase o período e dándose datos biográficos e cando menos 2 obras <i>0.5 puntos</i>	Explicase o período e dándose datos biográficos e cando menos 2 obras. Expóñense as principais influencias que recibiu o autor <i>0.75 puntos</i>	Explicase o período e relacionanse coa obra e a biografía do autor. dándose cando menos 2 obras. Expóñense as principais influencias que recibiu o autor <i>1 puntos</i>
Teses	Non se alude ao texto <i>0 puntos</i>	Faise un resumo pero sen extraer as teses do texto <i>0.25 puntos</i>	Extráense as teses fundamentais pero non a estrutura nin as secundarias <i>0.5 puntos</i>	Extráense as teses principais, secundarias e a estrutura <i>0.75 puntos</i>	Extráense as teses principais, secundarias e a estrutura, así como os principais conceptos a definir <i>1 puntos</i>
Explicación do texto	Non se explica o texto <i>0 puntos</i>	Alúdese ao texto na explicación teórica pero non directamente <i>0.25 puntos</i>	Explicase o texto en xeral pero sen explicar as teses individualmente <i>0.5 puntos</i>	Explicase cada afirmación individualmente eponse en relación coa teoría do autor <i>0.5 puntos</i>	Explicase cada afirmación individualmente eponse en relación coa teoría do autor e defínense os conceptos fundamentais <i>1 puntos</i>
Cuestión teórica	Só se repite a información dada na explicación do texto <i>0 puntos</i>	Explicáse os contidos mínimos da cuestión teórica <i>0.5 puntos</i>	Explicanse os conceptos fundamentais da cuestión teórica <i>1 puntos</i>	Explicanse todos os conceptos fundamentais da cuestión teórica e dáse unha visión xeral da teoría do autor <i>2 puntos</i>	Explicanse todos os conceptos fundamentais da cuestión teórica e dáse unha visión xeral da teoría do autor. Explicanse as repercusións do autor na historia da filosofía e no pensamento occidental <i>3 puntos</i>

3. Rúbrica para a avaliación da implicación e participación do alumnado

RUBRICA IMPLICACIÓN E PARTICIPACIÓN

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

CRITERIO	A (0- a 3 puntos)	B (de 3 a 5 puntos)	C (5- 7 puntos)	D (8 a 10 puntos)
Contribúe ás discusións na aula.	Non se trata o tema mais que superficialmente Non se abordan contidos específicos Non se tiran conclusións. Non participa nin propón nas discusións de aula	O tema trátase de forma non significativa Os contidos abordados son pobres Non se tiran conclusións Case nunca participa nin propón	A abordaxe do tema é limitada Abordáanse a maioría dos contidos As limitacións son estudadas parcialmente Soe participar e propoñer	Está tratado o tema en profundidade Abordáanse todos os contidos delimitados Explícanse as limitacións Sempre participa e propón
Argumentación e intervencións persoais	Uso moi deficiente da linguaxe Organización nula das ideas Integración nula de lecturas o e información adicional nas súas exposicións	Uso deficiente da linguaxe Organización mínima das ideas Integra información pero que non está relacionada directamente co tratado	A linguaxe é estereotipada A organización de ideas é básica sen contribución persoal Integra información xa dada no temario correntemente pero non aporta coñecementos novos.	Bo uso da linguaxe Boa organización de ideas Ben a distribución en apartados Integra información dada e nova, así como lecturas adicionais que poden contribuir a un enriquecemento grupal
Actitude e Resolución de conflitos	En situacións de desacordo ou conflito, non escoita outras opinións ou acepta suxerencias. Non propón alternativas e cóstalle aceptar o consenso ou a solución. Non axuda a manter a unión no grupo.	En situacións de desacordo ou conflito, poucas veces escoita outras opinións ou acepta suxerencias. Non propón alternativas para o consenso pero acéptaos. Non lle preocupa a unión no grupo.	En situacións de desacordo ou conflito, case sempre escoita outras opinións e acepta suxerencias. Ás veces propón alternativas para o consenso ou solución. Colabora en manter a unión no grupo.	En situacións de desacordo ou conflito, sempre escoita outras opinións e acepta suxerencias. Sempre propón alternativas para o consenso ou solución. Busca como manter a unión no grupo.

1.11.4. CRITERIOS DE PROMOCION

Para superar a materia deberá obterse cando menos a cualificación de 5 puntos no cálculo da media das 3 avaliacións, calculada a partir das cualificacións obtidas en cada avaliación ou nos exames de recuperación correspondentes.

1.11.5. AVALIACIONES EXTRAORDINARIAS

O alumnado que non supere o curso na avaliación ordinaria do curso, enfrontará na data que se fixe a un exame final de **TODOS OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE DO CURSO.**

A cualificación do exame establecerase sobre 10 puntos e o alumno/a deberá conseguir cando menos 5 para superar a materia. O exame poderá constar dun único comentario de texto, ou este pode ser acompañado de cuestións temáticas ou cuestións concretas.

Comentario de texto que inclúa o desenvolvemento dunha cuestión temática: (6 puntos / 10 puntos)

- Contextualización do texto e o autor
- Explicación do texto en relación coa teoría do autor coa que manteña relación

HISTORIA DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO.

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

(ontoloxía, metafísica, teoría do coñecemento, ética ou política)

- Definición do vocabulario específico do autor que apareza no texto

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

- Relación coas etapas da historias do pensamento Occidental
- Opinión personal

Cuestión temática a desenvolver (4 puntos)

1.12. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRACTICA DOCENTE.

1.12.1. Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia				
9. A avaliación foi obxectiva				
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada				

1.12.2. Indicadores de logro da practica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrecense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				

5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia				
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático				
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

1.13. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

O alumnado coa materias de Historia da Filosofía pendente no curso anterior terá a mesma atención que o resto do alumnado do curso. O examen para este alumnado seguirá o modelo do curso 2018-19.

1.14. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL

Realizaráse unha proba que consistirá na lectura dun texto básico de filosofía (a xuízo da profesora) que permitirá determinar o grao de comprensión lectora e a familiaridade cos conceptos filosóficos.

1.15. MEDIDAS A ADOPTAR TRAS A AVALIACIÓN INICIAL

Tras a avaliación inicial do alumnado cada profesor propondrá os axustes nas unidades didácticas ao grao de comprensión xeral do curso. Comunicarao na reunión de Departamento para facer os axustes correspondentes.

1.16. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.

Proporáanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través de Google Classroom.

Proporase a canle dixital para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un do alumnado. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografía, comics, videopresentacións, textos...)

A través de Google Classroom a materia garantízase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

1.17. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.

- B1.1. Comentario de texto.
- B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.
- B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía.
- B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.

1.18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS POR CADA DEPARTAMENTO DIDÁCTICO.

As previstas no Plan Anual do Centro
Asistencia á VIII Olimpíada Filosófica de Galicia (este ano será virtual, unicamente terán que asistir, de ser o caso as persoas gañadoras (de haber algún alumno ou alumna do centro) á recollida de premios se a situación sanitaria o permite)

1.19. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIONES DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

A fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizarse unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				

2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
10. Adecuación do libro de texto				
11. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				

1.20. PLAN LECTOR

O proposto para o Plan Lector del Centro

1.21. PLAN TIC

Uso e manexo da información en contextos dixitais

Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.

Participación en blogs e plataformas dixitais para crear un PLE

Aprendizaxe e uso das aulas dixitais en contorno GOOGLE.

2. PLAN DE REFORZO

Non existe un plan de reforzo específico por materias do Departamento, xa que ningunha delas ten continuidade.

Malia isto, a revisión das adaptacións das programacións, así como os informes individualizados e a avaliación inicial que se elabore no curso, dará información esencial e crucial para desenvolver con

IES MARCO DO CABBALLÓN. DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA
PROGRAMACIÓN 2022/23

criterio a organización e do desenvolvemento da materia tendo en conta que alumnado que a cursa tivo un paro n académico no anterior trimestre, polo que e labor do Departamento deterse mais se cabe, no Bloque de contidos transversais de Historia da Filosofía.

3. ANEXO. ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN Á EDUCACIÓN NON PRESENCIAL

• 3.1. ESTANDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS IMPRESCINDIBLES

Ao longo da programación os estándares de aprendizaxe e as competencias que se consideran imprescindibles están sublinados.

• 3.2. METODOLOXÍA

Durante todo o curso traballarase na aula de xeito presencial coa plataforma Google Classroom, tanto a hora das clases expositivas como na entrega de todas as tarefas e traballos. Isto fará que o alumnado se familiarice coa plataforma dende o comezo nas aulas presenciais para así ter un manexo óptimo da plataforma co obxectivo de evitar perdas de seguimento da materia no caso de que algún alumno ou alumna tena que estar en cuarentena ou de que en calquera momento tenamos que voltar a unha situación de confinamento.

Neste último caso, o desenvolvemento do traballo da aula será enteiramente virtual, sen ter presencialidade, mais podendo, de ser o caso, substituír a presenza por xuntanzas virtuais a través de google meet no caso de que no centro se decida respectar o horario establecido para as materias.

En resumo, propónse para desenvolver as materias do Departamento de Filosofía traballar de xeito virtual independentemente da presencialidade ou non, para así facilitar o seguimento das aulas por parte do alumnado.

• 3.3. AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

Os criterios de avaliación serán os correspondentes aos estándares de aprendizaxe marcados como mínimos.

Como se indica na metodoloxía o método de traballo non varía, polo tanto a avaliación tampouco, no caso dunha educación non presencial, a porcentaxe de nota (75%) destinada ao exame presencial distribuiríase entre os comentarios de texto e a implicación e participación na aula. Os comentarios de texto, pasarían a ser con formato ABAU e contarían cun 95% tendo así o peso case total na nota final.

Con respecto a implicación e participación contarán un 5%.